

„העולם הזה“ ויתר על סקופ בינלאומי

אזהרה

מוקדמת

ידיעה הראשונה באה בשעה ארבע וארבע וחצי, אחר-הצהריים, ישר לבניין הכנסת, בישיבת סלפון מפא"ר. כתב צרפתי ביקש לדבר עם אורי אבנרי, הודיע לו כי זק ורג'ס עומד להגיע למחרת היום לישראל, במטוס של חברת טוויס-איי.

אורי כתב פירט גם את רקע החלטתו של ורג'ס: פנייתו לשגרירות ישראל בפאריס, סירוב השגרירות להרשות לו לבוא לישראל, הודעת שר-הפנים הישראלי שאם יבוא לישראל — יגורש מיד.

כשהגיע אבנרי את שפופרת הטלפון, היה עליו להחליט מייד מה לעשות. הוא ידע כי באותו רגע הוא האיש היחיד בישראל היודע על החלטת ורג'ס — וכי הדבר מטיל עליו אחריות רבה.

אילו חשב אז רק על האינטרס של השבוי עון המסויים, היה מחליט לשתוק. כי בכך היה שומר לעתון סקופ בינלאומי ממדרגה ראשונה.

כי אז היה שולח השבועון המסויים, למחרת היום, חולית-כיסוי לנמל-התעופה. זו היתה ממתניה, כסודי-סודות, לבואו של ורג'ס. הפרקליט, בעל הרכון הצרפתי, היה מגיע, מבלי שאיש מנציגי השלטון היה מחכה לו. בואו היה יוצר מבוכה כללית. יתכן שהיה עובר את ביקורת-הגבול, וזכה בו במקום לאשרת-כניסה (כמקובל לגבי אזרחים צרפתיים), מגיע לתל-אביב ומכנס שם מסי

כמה דקות החל בכנסת ויכוח-הסרק על טיסת אייבי נתן — אחד הדיונים הבלתי-רציניים ביותר שהתנהלו אי-פעם בבית זה. הוא נערך במיסגרת „הצעה דחופה לסדר היום“ של חרות — הצעה מכוללת, שי-האשימה את הממשלה על כך שלא מנעה את הטיסה, אך באותו זמן תבעה מן הממשלה שלא לנקוט באמצעים נגד נתן. כי חרות ידעה כי דווקא הבוחרים שלה, בני ישראל השנייה, התלהבו למיבצע.

סיעת העולם הזה החליטה עוד קודם לכן להימנע מהצבעה על הצעה זו, בגלל חוסר-הרצינות שלה, ולנמק הימנעות זו בהודעה מדינית קצרה על בעיית-השלום במרחבי-אבנרי החליט להשתמש בהזדמנות זו ולהיריף להודעה כמה משפטים על בואו של ורג'ס.

היתה זאת תוספת לגיטימית, כי היה קשר הגיוני בין שתי הטיסות. קרוב להדאי כי ורג'ס לא היה בא לישראל, לולא קדמה לכך טיסתו של נתן. הוא הכריז בפאריס כי הוא „אייבי נתן הערבי“. ויתכן כי אחת ממטרות מיבצעו היתה לנטרל את הטיסה הראשונה, בבחינת: „הערבים לא נתנו לנתן להישאר במצריים, והישראלים לא נתנו לו-רג'ס להישאר בישראל“.

כך הודיע אבנרי מדין הכנסת, בשעה 4.30 ביום ג', כי ורג'ס עומד לבוא למחרת היום לישראל. אחרי המשפט הראשון, לפני

מחסום בפני העתונות

כוחות משטרה רבים הקיפו מבעוד יום את שדה התעופה, מנעו מהעתונאים והצלמים להיכנס לשדה או לאגף הבניין בו שהה ורג'ס. בתמונה: צלמים מנסים את כוחם ממרחק, מעבר למחסום המשטרה שהוצב בדרכם. המשטרה הגבילה את תנועתיהם.

בת-עתונאים סנסציונית, ויתכן גם כי ה-משטרה היתה מבחינה בחשיבות אישיותו, מעקבת אותו בנמל-התעופה, והיתה מתחילה התרוצצות כללית בין מוסדות השלטון, במשך שעות ואולי במשך ימים, כדי להחליט מה לעשות.

כך או אחרת: זה היה מבטיח העולם הזה כתבה בלעדית לגמרי.

★ ★ ★
„זה לא נוגע לענייני“

אדם במיקרה זה החליט העורך שי-אסור לו לעשות רק את החשבון של העתון. בעניין כזה, העלול לגרום להסתככות בינלאומית, היה עליו להתחשב קודם כל באינטרס של המדינה.

אינטרס זה חייב שלא לשמור על סקופ — אלא להודיע למוסדות השלטון ולציבור בעוד מועד מה צפוי למחרת היום, כדי שיוכלו להתכונן לקראת המאורע ולהחליט מראש כיצד לנהוג. השעה היתה שעה ארבע בדיוק. כעבור

שיכול היה להשלים את הידיעה, הופסק על-ידי היושבי-ראש, קדיש לזו, בטענה כי זה אינו נוגע לעניין הנוון, אך אחרי הישיבה, כשעטו עליו העתונאים, סיפר להם אבנרי את כל הידוע לו — ובכך סיפק לעתונות את כל אשר ידעה למחרת היום, כשהכנייה את הקהל לקראת בוא הפרקליט.

★ ★ ★
כפיות-תודה משעת

שה זומר כי ויתור זה, על סקופ בינלאומי, לטובת האינטרס הממלכתי, וזה להכרת-תודה מצד העתונים שנהנו מכך.

היפס: למחרת היום התנפל הרצל רוני-בלום, עורך ידיעות אחרונות, בשצף-קצף על אבנרי, הציג אותו כאמרגנו של שינאי.

• סיעה הנמנעת מהצבעה על הצעה ל-סדר היום, רשאית לנמק את ההימנעות במשך כמה דקות.

תמונת סקופ

שצולמה עליידי צלם העולם הזה, נתן זהבי, היתה אחת מתוך שתי התמונות היחידות שהנציחו את ורג'ס בעת שהייתו במעצר, בבניין המרכזי בנמל-התעופה בלוד. התמונה השנייה, שצולמה שניות ספורות לאחר מכן, בוצעה עליידי צלם מעריב, שהוזמן עליידי חוליית הכיסוי של העולם הזה, לחדור עימה לבניין בו היה עצור ורג'ס, מבעד למשמרות המשטרה.

ישראל וכמארגן המיבצע שלו, הוא חזר בו רק כאשר הובאו לידיעתו פרטי הפרשה. גם דובר חרות, שחיפש באופן קדחתני עילה כלשהי להשמצת סיעת העולם הזה, במיסגרת החיכוך על סדרי הכנסת (ראה דו"ח לבוחר), הכריז בפאתוס כי אבנרי שימש „מבשר“ לחרג'ס.

כשהוכח למשמצים כי דבריהם אינם רק דברי-הבל גמורים, אלא גם כפיות-תודה מש'זעת, הצטרפו בתירוץ: „כן, אבל מדוע נודע על הטיסה דווקא לאבנרי?״

גם על היתה סיבה פשוטה ביותר, במשך שנים ארוכות של עבודה כבלנית בנה העולם הזה בעולם מערכת של קשרים וידידים, המאפשרת לו להיידוע בנקל ובמרי-רות על כל הנעשה בעולם הערבי. ידידים אלה, הפועלים למען השלום, רואים כי כל ידיעה חשובה תגיע לשבועון המסויים, כדי שמחנה-השלום בישראל יוכל לכלכל את מעשיו בתבונה.

מאותם החוגים באה גם הידיעה על טיסת ורג'ס. הם לא רצו כי הדבר יפתיע או יביך את מחנה-השלום, ועל כן מסרו לו על כך מראש. הודות לכך ידע העולם הזה על המאורע 26 שעות לפני שעמד להתרחש, ויכול היה להחליט כיצד לספל בידיעה זו, לטובת עניין השלום.

★ ★ ★
מה רצה ורג'ס?

במשך 26 שעות יקרות אלה, הודות להודעת עורך העולם הזה, היתה לשל-טנות שהות להחליט איך בדיוק לנהוג כלפי האורח הבלתי-רצוי.

הם היו צריכים לשאול את עצמם, קודם כל, מהי כוונת ורג'ס?